

Eno od glavnih sporočil knjige je spoznanje o pomenu povezanosti prostorskega in prometnega načrtovanja za skladen razvoj, večjo kakovost bivanja ter izboljšano konkurenčnost regionalnega gospodarstva. Ob tem mora biti načrtovanje celovito, potekati pa mora na ravni celotne funkcijske regije; sektorske in upravne razmejitve morajo biti presežene. Kot navajajo avtorji, morajo biti izbrane rešitve »...premišljene, usklajene in dolgoročno vzdržne, saj so sicer lahko breme prihodnjim generacijam ...«. Avtorji ob tem opozarjajo na nujnost posodobitve celotnega sistema javnega potniškega prometa v LUR.

Kot ugotavljajo avtorji, se »...s podobnimi težavami soočajo tudi druge metropolitanske regije, le da so v iskanju rešitev velikokrat korak pred nami. Za vzor so nam lahko predvsem metropolitanske regije z integriranim javnim potniškim prometom ter hkratnim celovitim sistemom načrtovanja, ki presega sektorske pristope in vključuje vse relevantne deležnike, od katerih je v največji meri odvisna izpeljava zastavljenih ciljev ...«. Upati je, da bo k hitrejšem in bolj odločnem udejanjanju omenjenih rešitev pripomoglo tudi obravnavano delo. Odlikuje ga močna sporočilnost, pa tudi tekoče in razumljivo napisano besedilo, zato se ga vsekakor splača vzeti v roke.

Jernej Tiran

Plinij Starejši:

Naravoslovje 1: Kozmologija in geografija, knjige 1–6

Zbirka *Historia scientiae*

Ljubljana 2012: Založba ZRC, 362 strani, ISBN 978-961-254-425-6

Obsežno delo *Naturalis historia* 'Naravoslovje', ki ga je napisal *Gaius Caecilius Secundus Plinius maior* 'Plinij Starejši', je enciklopedija antične dobe. Je eno najobsežnejših in strokovno najzahtevnejših del, kar se jih je ohranilo iz rimske antike. Plinij je vsebino črpal iz obstoječih virov. Naslonil se je na 146 rim-

skih in 327 grških piscev. V celoto je povezal obsežna esejistična besedila s področja naravoslovnih in sorodnih znanosti. Na eni strani opisuje snovi, naravne procese in pojave, na drugi pa razlaga njihov vpliv na vsakdanje življenje ljudi, tako da je njegovo podajanje znanja skladno s sodobno geografijo, ki teži k povezovanju narave in človeka.

Plinij se je rodil leta 23 v kraju *Novum Comum*, današnjem Comu v Lombardiji, umrl pa je leta 79 v kraju *Stabiae* blizu današnjega Neaplja ob izbruhu Vezuva. Je edini rimski pisec, ki se je ukvarjal s tako pisano paleto različnih znanosti. Še vedno je ena glavnih referenc za poznavanje antične geografije, kozmologije in astronomije, pa tudi antične zoologije, botanike, farmacije, metalurgije in mineralogije. Vplival pa ni le na naravoslovje, ampak tudi na umetnost, predvsem z opisi živali, na katere so se pri upodabljanju naslanjali slikarji in kiparji, in preglednim opisom antičnih ustvarjalcev in njihovih umetnin, kar je prav tako vključil v *Naravoslovje*.

Strokovna avtoriteta je ostal vse do 17. stoletja, ko je hitrejši razvoj naravoslovnih znanosti prinesel nova spoznanja in nove, sodobnejše enciklopedije. Plinija in njegovo *Naravoslovje* so spet začeli preučevati v 20. stoletju, še posebej poglobljeno pa v zadnji desetletjih, ko sodobna znanost skuša eksperimentalno potrditi ali ovreči dognanja antičnih znanstvenikov in z novimi metodami osvežiti Plinija in njegovo delo. Namreč marsikaj, kar je pred stoletjem in več veljalo za napačno, sodobne metode gledajo skozi povsem novo prizmo.

Plinijevo *Naravoslovje* ima kar 36 knjig. *Naravoslovje* 1 je le prva knjiga integralnega prevoda Plinijevega dela. Skrbno ga opravlja Matej Hriberšek, ki je diplomiral iz klasične filologije, magistriral in doktoriral pa iz jezikoslovja.

V prvo knjigo je prevajalec združil 6 Plinijevih knjig: prva je kazalo vseh 36 knjig, druga se ukvarja s kozmologijo, ostale štiri pa so posvečene geografiji. Prvi dve geografski knjigi se ukvarjata z Evropo, drugi dve pa z Afriko in Azijo. Uvod v vse knjige pa je posvetilno pismo, ki ga je Plinij naslovil: Plinij Secund pozdravlja svojega cesarja Vespazijana. Z ozemljem današnje Slovenije se ukvarja predvsem zadnji del tretje knjige, torej prve knjige o Evropi.

Pri vsaki knjigi je na začetku zaradi preglednosti ponovljen seznam vsebine iz prve knjige. Majhne arabske številke označujejo poglavja latinskega izvirnika, velike arabske številke pa odstavke. Besedila v oklepajih so prevajalčeva pojasnila, ki so nujna za lažje razumevanje pomena izvirnega besedila, ki je sicer polno jezikovnih poigravanj.

Knjiga je izšla v knjižni zbirki *Historia scientiae*, ki jo ureja Matjaž Vesel, izdaja pa Založba ZRC, katere glavni urednik je Aleš Pogačnik. V tej zbirki je izšlo že več prevodov izjemnih znanstvenih del, ki so močno vplivala na nadaljnji znanstveni razvoj, na primer leta 2009 (ponatis leta 2013) knjiga O nastanku vrst Charlesa Darwina, ki je prvič izšla leta 1859.

Bralcem Geografskega vestnika, še posebej raziskovalcem in učiteljem, knjigo res toplo priporočam. A vzemite si čas, kar nekaj časa, saj branje kljub esejističnemu slogu zahteva zbranost, česar pa nam ob hitrem sodobnem življenju pogosto manjka.

Založbi ZRC pa želim, da bo kljub težkim finančnim razmeram našla dovolj sredstev in nadaljevala z razmeroma dragim, a za našo znanost izjemno pomembnim projektom izdajanja prevodov zgodovinsko pomembnih znanstvenih del v slovenski jezik.

Nekaj mesecev za prevodom je pri isti založbi in v isti zbirki izšla še spremna študija prevajalca Mateja Hriberška, ki s podrobnimi pojasnili, indeksom, biografskimi opisi virov in dvema zemljevidoma dopolnjuje in lajša branje prevoda Plinijevega *Naravoslovja* 1.

Drago Perko